

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗЛОТЕНКО ОЛЕКСАНДР БОРИСОВИЧ

УДК 658.152:005.922.1:33 (043.3)

**ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Спеціальність 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Хмельницький – 2019

Дисертацією є кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.
Робота виконана у Хмельницькому національному університеті
Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор
Рудніченко Євгеній Миколайович,
Хмельницький національний університет
Міністерства освіти і науки України,
професор кафедри менеджменту, адміністрування
та готельно-ресторанної справи.

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Козаченко Ганна Володимирівна,
Національна академія внутрішніх справ
Міністерства внутрішніх справ України,
завідувач кафедри фінансового права
та фіскального адміністрування (м. Київ);

кандидат економічних наук, доцент
Хачатрян Валентина Валентинівна,
Вінницький торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного
університету Міністерства освіти і науки України,
завідувач кафедри економіки
та міжнародних відносин (м. Вінниця).

Захист відбудеться «__» грудня 2019 року о 13⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 70.052.01 Хмельницького національного університету Міністерства освіти і науки України за адресою: 29016, м. Хмельницький, вул. Інститутська, 11, зал засідань вченої ради.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Хмельницького національного університету Міністерства освіти і науки України за адресою: 29016, м. Хмельницький, вул. Кам'янецька, 110/1.

Автореферат розісланий «__» листопада 2019 року.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

О. І. Гончар

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Успішне функціонування і розвиток промислових підприємств у сучасних умовах неможливі без постійного технологічного і технічного оновлення виробництва, яке відбувається за рахунок інвестицій. Інвестиційна діяльність підприємств здійснюється в умовах невизначеності, спричиненої факторами як внутрішнього, так і зовнішнього середовища. У процесі інвестиційної діяльності виникають небезпеки, загрози і ризики, пов'язані з потенційною дією низки дестабілізуючих факторів, які безпосередньо впливають на рівень економічної безпеки промислових підприємств.

Економічна безпека макро-, мезо- та мікрорівня привертає увагу як науковців-теоретиків, так і діячів у сфері бізнесу, оскільки в умовах сьогодення є запорукою розвитку різних економічних систем. Однак без інвестицій та ефективного управління інвестиційною діяльністю складно уявити будь-який економічний розвиток, тому особливої актуальності набувають дослідження, пов'язані з економічною безпекою інвестиційної діяльності.

Відповідно, проблема забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності промислових підприємств з використанням положень стратегічного управління такою діяльністю є актуальною і потребує розв'язання.

Теоретичним, методичним та практичним аспектам стратегічного управління та управління інвестиційною діяльністю підприємств присвячені дослідження вітчизняних науковців, таких як: Бланк І. А., Войнаренко М. П., Гончар О. І., Кузьмін О. Є., Орлов О. О., Рясних Є. Г., Савіна Г. Г., Стадник В. В., Хачатрян В. В., Хрущ Н. А., Чорна Л. О., а також зарубіжних вчених, таких як: Брю С. Л., Гітман Л. Д., Гудман Дж. Е., Джонк М. Д., Макконнелл К. Р.

Грунтовні дослідження науково-методичних підходів до забезпечення економічної безпеки функціональних складових діяльності підприємств розглянуті у працях Алькеми В. Г., Васильціва Т. Г., Варналія З. С., Гавловської Н. І., Живко З. Б., Ілляшенко О. В., Козаченко Г. В., Копитко М. І., Лук'янової В. В., Лященко О. М., Момот Т. В., Нижника В. М., Погорелова Ю. С., Рудніченка Є. М., Сухорукова А. І.

Констатуючи вагомі наукові та практичні результати напрацювань згаданих авторів, слід відзначити, що окремі питання, спрямовані на забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності з урахуванням особливостей стратегічного управління, потребують подальшого дослідження і є особливо актуальними для сучасних промислових підприємств.

Зв'язок теми дослідження з планами науково-дослідних робіт. Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт Хмельницького національного університету у межах держбюджетної теми «Моделювання фінансово-економічної безпеки підприємницьких структур в стратегіях їх інноваційного розвитку» (номер держреєстрації 0117U001170), де автором запропонована оптимізаційна модель на основі мінімізації

втрат формування джерел фінансування інвестиційної діяльності та розроблено систему моніторингу реалізації стратегічних орієнтирів економічної безпеки інвестиційної діяльності.

Метою роботи є обґрунтування теоретико-методичних основ і розроблення науково-практичних рекомендацій щодо забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності промислових підприємств.

Виходячи з поставленої мети дослідження, автором вирішувались такі основні завдання:

– уточнити понятійно-категоріальний апарат управління інвестиційною діяльністю підприємства та його економічною безпекою;

– обґрунтувати склад та основні характеристики факторів дестабілізуючого впливу на економічну безпеку інвестиційної діяльності підприємств;

– дослідити та конкретизувати стратегічні орієнтири забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності промислових підприємств;

– обґрунтувати та удосконалити систематизацію ризиків ресурсного забезпечення інвестиційної діяльності промислових підприємств;

– сформулювати науково-методичний підхід щодо оцінювання стану економічної безпеки інвестиційної діяльності підприємства;

– розробити механізм реалізації стратегічних напрямів забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності підприємства;

– розробити науково-методичний підхід щодо вибору джерел фінансування інвестиційної діяльності з урахуванням критерію мінімізації втрат;

– обґрунтувати та сформулювати систему моніторингу реалізації стратегічних орієнтирів економічної безпеки інвестиційної діяльності підприємства.

Об'єктом дослідження є процеси забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності промислових підприємств.

Предметом дослідження є теоретико-методичні основи та прикладний інструментарій забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності промислових підприємств.

Методи досліджень. При виконанні дисертаційної роботи використано загальнонаукові та специфічні методи пізнання об'єктивної природи явищ та процесів: логічного аналізу і синтезу – для систематизації наукових поглядів на роль інвестицій у розвитку підприємств та визначення місця економічної безпеки інвестиційної діяльності у загальній системі економічної безпеки (підрозділ 1.1), гносеологічного аналізу та діалектичного пізнання – для визначення сутнісного наповнення категорій «інвестиційна діяльність» та «економічна безпека інвестиційної діяльності» та обґрунтування їх взаємозв'язку (підрозділ 1.1); абстрактно-логічного аналізу і синтезу – для виокремлення факторів дестабілізуючого впливу на процес здійснення

інвестиційної діяльності промислових підприємств (підрозділ 1.2); економіко-статистичного й порівняльного аналізу – для дослідження стану та економічної динаміки інвестиційної діяльності промислових підприємств України (підрозділи 2.1, 2.2); експертного оцінювання – для визначення впливу ризиків ресурсного забезпечення інвестиційної діяльності промислових підприємств (підрозділ 2.2); наукової абстракції – для формування науково-методичних основ стратегічного управління економічною безпекою інвестиційної діяльності промислових підприємств (підрозділ 3.1); економіко-математичного моделювання – для оптимізації економічної безпеки підприємства на основі мінімізації втрат при формуванні джерел фінансування інвестиційної діяльності (підрозділ 3.2); структурнологічного моделювання – для розробки науково-практичних рекомендацій щодо формування системи моніторингу реалізації стратегічних орієнтирів економічної безпеки інвестиційної діяльності промислового підприємства (підрозділ 3.3); логічного узагальнення – для теоретичних узагальнень і висновків за результатами дослідження (підрозділ 3.3, висновки).

Інформаційною базою дослідження є правові та нормативні документи Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, офіційні матеріали Державної служби статистики України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, публікації вітчизняних і зарубіжних вчених, матеріали науково-практичних конференцій, матеріали, що розміщені у мережі Інтернет, звітна документація окремих промислових підприємств України, матеріали особистих досліджень автора.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у теоретико-методичному обґрунтуванні основних положень та науково-методичних і прикладних рекомендацій забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності промислових підприємств. Основні наукові положення, які отримані особисто автором і визначають їх наукову новизну, полягають у наступному:

удосконалено:

– процес формування стратегії забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності підприємств, що, на відміну від існуючих підходів, передбачає розробку механізму реалізації стратегічних напрямів забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності підприємства, який включає низку елементів, а саме: формування інформаційної бази для прийняття стратегічних рішень у сфері економічної безпеки інвестиційної діяльності підприємства; визначення організаційної складової їх реалізації; прийняття рішень, контроль і аналіз дієвості їх реалізації; мотивацію / демотивацію персоналу; трансформацію управлінських процесів стратегічного характеру; що дозволяє розробити відповідну функціональну стратегію з урахуванням її процесного та інструментального наповнення;

– науково-методичний підхід щодо вибору джерел фінансування інвестиційної діяльності, який, на відміну від існуючих підходів, передбачає

розробку відповідної оптимізаційної моделі на основі мінімізації втрат при формуванні джерел фінансування інвестиційної діяльності, та дозволяє обґрунтовано здійснювати стратегічний аналіз і вибір джерел фінансування такої діяльності;

– категоріально-понятійний апарат управління інвестиційною діяльністю підприємства та його економічною безпекою, а саме: визначення поняття «економічна безпека інвестиційної діяльності підприємства», під яким, на відміну від існуючих, слід розуміти стан захищеності інвестиційної діяльності підприємства, який забезпечується достатністю інвестиційних ресурсів і організацією процесів взаємодії з вітчизняними та іноземними інвесторами, що сприяє мінімізації негативного впливу екзогенних та ендемогенних факторів на інвестиційну діяльність підприємства;

набуло подальшого розвитку:

– організаційно-економічне обґрунтування процесів формування системи моніторингу реалізації стратегічних орієнтирів економічної безпеки інвестиційної діяльності, що, на відміну від існуючих підходів, враховує специфіку визначення базових параметрів системи моніторингу з позиції економічної безпеки та дозволяє забезпечити досягнення цілей функціонування системи економічної безпеки підприємства та цілей інвестиційної діяльності;

– обґрунтування складу та основних характеристик факторів дестабілізуючого впливу на економічну безпеку інвестиційної діяльності підприємства, що, на відміну від існуючих, передбачають виділення внутрішніх (проблеми ефективного ресурсного забезпечення, внутрішньоорганізаційні проблеми) та зовнішніх факторів (дестабілізація стану інституційного середовища, негативні зміни економічної кон'юнктури світових ринків, трансформації у фіскальній сфері) з деталізацією прямого та опосередкованого впливу на економічну безпеку інвестиційної діяльності підприємства з урахуванням актуальних небезпек, загроз та ризиків;

– основні положення стратегічного управління у сфері економічної безпеки підприємств, які, на відміну від існуючих, передбачають конкретизацію стратегічних орієнтирів забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності промислових підприємств, що дозволяє сформулювати низку превентивних заходів щодо мінімізації загроз у межах системи економічної безпеки підприємства в цілому;

– систематизація ризиків ресурсного забезпечення інвестиційної діяльності промислових підприємств, що, на відміну від існуючих, передбачає виділення двох груп ризиків за пріоритетністю впливу на економічну безпеку інвестиційної діяльності промислових підприємств та дозволяє розробити першочергові заходи з удосконалення підходів її забезпечення;

– науково-методичний підхід щодо оцінювання стану економічної безпеки інвестиційної діяльності підприємства, відмінністю якого є

оперативність розрахунку на основі використання обмеженої кількості ключових елементів інвестиційної діяльності промислових підприємств.

Практичне значення одержаних результатів полягає в доведенні науково-обґрунтованих та методично-завершених положень до рівня практичних рекомендацій, спрямованих на забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності промислових підприємств та підвищення ефективності управління такою діяльністю.

До складу результатів дослідження, які мають найбільше практичне значення, слід віднести такі: визначений зміст та основні стратегічні орієнтири забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності промислових підприємств, що дозволяє розробити шляхи їх досягнення та сформувати низку превентивних заходів щодо мінімізації основних ризиків та загроз; розроблений механізм реалізації стратегічних напрямів забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності промислових підприємств, який дозволяє розробити відповідну функціональну стратегію з урахуванням її процесного та інструментального наповнення; розроблену модель оптимізації економічної безпеки підприємства на основі мінімізації втрат при формуванні джерел фінансування інвестиційної діяльності, що дозволяє обґрунтовано здійснювати стратегічний аналіз і вибір джерел фінансування такої діяльності.

Результати дисертації використано у діяльності підприємств, установ та організацій, що підтверджується відповідними документами: ПАТ «НВО «Київський завод автоматики» (акт впровадження від 17.05.2019 р.); КП «Київський метрополітен» вагоноремонтний завод (довідка № 33/09-3905 від 06.09.2018 р.), ТОВ «Аматі-сервіс» (довідка № 43/2/456 від 11.12.2018 р.); Агенція регіонального розвитку Хмельницької області (довідка № 112/1 від 22.05.2019 р.)

Матеріали дисертації використовуються у навчальному процесі Хмельницького національного університету МОН України при підготовці навчально-методичних матеріалів та викладанні дисциплін «Інвестиційний менеджмент» та «Державне та регіональне управління» (довідка № 166 від 26.12.2018 р.).

Особистий внесок здобувача. Наукові положення, розробки та висновки дисертаційної роботи є результатом самостійно проведених досліджень автора з питань забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності промислових підприємств. Внесок автора в колективно опубліковані наукові праці конкретизовано в списку публікацій. З праць, які опубліковані у співавторстві, використано лише ті положення та ідеї, які є результатом особистих досліджень здобувача.

Апробація результатів дисертації. Основні наукові положення, висновки і пропозиції доповідались та обговорювались на 12 міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях: «Наукові підсумки 2018» (17 грудня 2018 р., м. Вінниця); «Проблеми і перспективи сучасного розвитку фінансів, обліку та банківської діяльності» (18 березня 2019 р.,

м. Дніпро); «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації» (25 грудня 2018 р., м. Переяслав-Хмельницький); «Роль інновацій в трансформації образу сучасної науки» (28–29 грудня 2018 р., м. Київ); «Менеджмент, підприємництво та цифрові інновації: аналіз тенденцій та науково-економічний розвиток» (30 березня 2019 р., м. Львів); «Перспективні напрямки розвитку економіки, фінансів, обліку, менеджменту та права: теорія і практика» (9 березня 2019 р., м. Полтава); «Ефективне управління економікою: теорія і практика» (15–16 березня 2019 р., м. Рівне); «Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна візія та виклики глобалізації» (9–10 квітня 2019 р., м. Тернопіль); «Економіка сьогодення: актуальні питання та перспективи розвитку» (26–27 квітня 2019 р., м. Миколаїв); «Вплив обліку та фінансів на розвиток економічних процесів» (17–18 травня 2019 р., м. Берегове); «Сучасні тенденції розвитку науки і освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів» (16–17 травня 2019 р., м. Мукачеве); «Фінансово-економічні чинники розвитку країни та регіонів» (7–8 червня 2019 р., м. Чернівці).

Публікації. Основні теоретичні положення та висновки дисертації опубліковані у 24 наукових працях (загальним обсягом 6,18 друк. арк.), з них: 1 – стаття у науковому виданні, що входить до міжнародних наукометричних баз даних Web of Science та Scopus, де особисто автору належить 0,41 друк. арк., 9 статей – у наукових фахових виданнях України (обсягом 3,06 друк. арк.); 2 одноосібні статті – у закордонному періодичному науковому виданні (обсягом 0,59 друк. арк.); 12 публікацій – у матеріалах і тезах конференцій (1,44 друк. арк.).

Структура і об'єм дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації складає 243 сторінки комп'ютерного тексту. Робота містить: 36 таблиць, з яких 13 займають 13 повних сторінок; 33 рисунки, 2 з яких займають повні сторінки; анотацію на 10 сторінках; 6 додатків на 23 сторінках; список використаних джерел, який нараховує 214 найменувань і розміщений на 23 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми дисертації, сформульовано мету, головні завдання, визначені предмет, об'єкт і методи дослідження, висвітлено наукову новизну та практичне значення отриманих результатів, наведено відомості щодо їх апробації та обсяг публікацій за темою дослідження. У першому розділі «**Теоретико-методичні основи економічної безпеки інвестиційної діяльності промислових підприємств**» досліджено понятійно-категоріальний апарат управління інвестиційною діяльністю та економічною безпекою підприємств, досліджено специфіку негативного впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовищ, визначено стратегічні орієнтири забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності підприємств.

На основі дослідження фундаментальних положень економічної безпеки, у роботі запропоноване трактування економічної безпеки інвестиційної діяльності як стану захищеності інвестиційної діяльності підприємства, який забезпечується достатністю інвестиційних ресурсів і організацією процесів взаємодії з вітчизняними та іноземними інвесторами, що сприяє мінімізації негативного впливу екзогенних і ендегенних факторів на інвестиційну діяльність підприємства. У науковій літературі зустрічається також поняття «інвестиційна безпека». Авторська позиція полягає у розмежуванні наведених понять, оскільки «інвестиційна безпека» переважно розглядається у контексті макро- та мезорівня, а «економічна безпека інвестиційної діяльності» – на мікрорівні.

Визначено, що складність і розгалуженість системи економічної безпеки підприємства та підходів до забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності обумовлюється наявністю негативного впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовищ. Негативний їх вплив проявляється у формуванні притаманних для промислових підприємств небезпек, загроз та ризиків. У роботі детально проаналізовано взаємозв'язок цих понять та визначено послідовність їх формування з позиції прийняття управлінських рішень у процесі забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності промислових підприємств.

Доведено, що управління інвестиційною діяльністю підприємства передбачає необхідність формування відповідної стратегії. Враховуючи існуючі науково-методичні підходи до формування функціональних стратегій різних рівнів та актуальні потреби менеджменту промислових підприємств у визначенні стратегічних орієнтирів забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності, у роботі визначено ці орієнтири та детально розкрито їх сутність (рис. 1).

Рис. 1. Стратегічні орієнтири забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності промислових підприємств

Враховуючи наведені стратегічні орієнтири, з метою визначення фактичної ситуації та існуючих тенденцій у сфері інвестування, у роботі здійснено аналіз стану економічної безпеки інвестиційної діяльності промислових підприємств та запропоновано низку рекомендацій з удосконалення процесів ресурсно-функціонального та організаційного забезпечення досягнення таких орієнтирів.

У другому розділі «**Аналіз стану економічної безпеки інвестиційної діяльності промислових підприємств в Україні**» проаналізовано структуру та динаміку інвестицій промислових підприємств у контексті їх економічної безпеки, досліджено вплив вибору джерел формування інвестиційних ресурсів на економічну безпеку промислових підприємств, проаналізовано науково-методичні підходи до діагностики стану економічної безпеки інвестиційної діяльності промислових підприємств.

Аналіз динаміки та структури інвестицій промислових підприємств свідчить про наявність вагомих проблем, які формуються не лише на рівні окремих суб'єктів господарювання, а й обумовлені ситуацією на рівні економіки країни в цілому. У процесі дослідження встановлено, що незважаючи на певне зростання індексу інвестиційної привабливості України у 2017–2018 рр., інвестиційна активність залишається доволі низькою, що обумовлено несприятливим інвестиційним кліматом країни.

Проведений у дисертації розрахунок індексу інвестиційної безпеки за 2012–2018 роки свідчить про неефективну інвестиційну політику та низьку інвестиційну привабливість вітчизняної економіки, оскільки розраховані значення знаходяться нижче граничного рівня. Така ситуація негативно впливає не тільки на загальну ситуацію із залученням інвестицій на рівні країни, а й на економічну безпеку вітчизняних підприємств, у тому числі і на економічну безпеку інвестиційної діяльності.

Доведено, що однією з найбільш вагомих проблем для більшості вітчизняних промислових підприємств є дефіцит джерел фінансування інвестицій. При цьому участь іноземних інвесторів є обмеженою, що створює додаткові перепони у пошуку та залученні інвестиційних ресурсів. Вартість таких ресурсів є доволі високою, тому вітчизняні підприємства переважно використовують власні кошти для інвестування (табл. 1). З позиції економічної безпеки інвестиційної діяльності, така ситуація характеризується втратою можливостей розвитку та стримуванням інвестиційної активності підприємств.

На основі емпіричних досліджень здійснено систематизацію ризиків, що впливають на економічну безпеку досліджуваних підприємств і пов'язані з інвестиційною діяльністю, та виділено дві їх групи за вагомістю впливу.

До групи поміркованого впливу належать: ризик геополітичного середовища, ризик залежності від законодавчих або економічних обмежень, ризик залежності від державного фінансування, ризик податкової системи.

**Джерела фінансування інвестиційної діяльності
промислових підприємств протягом 2014–2018 років, тис. грн***

Показник	Рік				
	2014	2015	2016	2017	2018
ПАТ «Укрелектроапарат», м. Хмельницький					
Власний капітал	297889,0	164311,0	153544,0	206983,0	253100,0
Довгострокові кредити банків	11600,0	8275,0	0	4613,0	541,0
Цільове фінансування	0	0	0	0	0
Короткострокові кредити банків	14400,0	7500,0	13100,0	7713,0	4687,0
ПАТ «НВО «Київський завод автоматики»					
Власний капітал	57668,0	68877,0	71160,0	64265,0	69498,0
Довгострокові кредити банків	0	0	0	0	0
Цільове фінансування	0	0	0	0	0
Короткострокові кредити банків	0	0	0	0	0
ПАТ «Хмельницький завод ковальсько-пресового устаткування «Пригма-Прес», м. Хмельницький					
Власний капітал	11070,0	11519,0	11261,0	12038,0	10742,0
Довгострокові кредити банків	0	0	0	0	0
Цільове фінансування	0	0	0	0	0
Короткострокові кредити банків	0	0	0	0	0
ДП «Новатор», м. Хмельницький					
Власний капітал	76629,0	115077,0	100883,0	140744,0	140699,0
Довгострокові кредити банків	0	0	0	0	0
Цільове фінансування	923	665	405	150	0
Короткострокові кредити банків	13330,0	0	64520,0	13977,0	4815,0
ПрАТ «Науково-виробниче підприємство «Сатурн», м. Київ					
Власний капітал	15725,0	17944,0	15781,0	15814,0	16578,0
Довгострокові кредити банків	0	0	0	0	0
Цільове фінансування	0	0	0	0	0
Короткострокові кредити банків	219,0	0	0	0	0

До групи вагомого впливу належать: кредитний ризик, ризик ліквідності, ризик управління капіталом, ризик механізмів внутрішніх контролів, ринковий ризик.

Представлена систематизація дозволяє більш обґрунтовано визначати «слабкі місця» у забезпеченні економічної безпеки інвестиційної діяльності промислових підприємств.

З метою оцінювання економічної безпеки підприємства в цілому і окремих функціональних видів діяльності, зокрема, у роботі проаналізовані наявні науково-методичні підходи до такого оцінювання. Основними недоліками наведених підходів є складність та масштабність розрахунку різноманітних показників. Визначено, що для менеджменту підприємств більш корисною є інформація, заснована на певній обмеженій кількості ключових елементів, які б мали достатній рівень достовірності і могли

оперативно використовуватись у розрахунках. Тому, у роботі запропоновано використовувати адаптовану методику визначення рівня економічної безпеки інвестиційної діяльності промислових підприємств, яка дозволяє достатньо швидко отримати необхідну інформацію щодо фактичного рівня економічної безпеки інвестиційної діяльності підприємства та є основою для подальшого прийняття управлінських рішень у сфері економічної безпеки.

Таким чином, у другому розділі роботи проведено аналіз інвестиційної діяльності вітчизняних промислових підприємств, визначено актуальні загрози та ризики у межах такої діяльності, а також проведено розрахунок рівня економічної безпеки інвестиційної діяльності досліджуваних промислових підприємств, що є емпіричною основою розроблених у третьому розділі рекомендацій.

У третьому розділі **«Формування стратегічної складової забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності промислового підприємства»** сформовано механізм реалізації стратегічних напрямів забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності підприємства, розроблено модель оптимізації економічної безпеки підприємства на основі мінімізації втрат при формуванні джерел фінансування інвестиційної діяльності, запропоновано низку етапів формування системи моніторингу реалізації стратегічних орієнтирів економічної безпеки інвестиційної діяльності підприємства.

У роботі визначено, що формування стратегічних напрямів забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності промислового підприємства здійснюється у межах тріади стратегій, пов'язаних з інвестиційною діяльністю, а саме: загальної стратегії розвитку підприємства; стратегії інвестиційної діяльності підприємства; стратегії забезпечення економічної безпеки підприємства. Доведено, що для більшості вітчизняних промислових підприємств ієрархічність розробки стратегій не характерна, а вузькофункціональні стратегії практично не розробляються. У межах дослідження сформовано механізм реалізації стратегічних напрямів забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності підприємства.

Обґрунтовано, що пошук джерел фінансування та правильний їхній вибір є запорукою не лише загального стратегічного розвитку та економічної безпеки підприємства, а й умовою здійснення інвестиційної діяльності в цілому. У роботі здійснено моделювання процесів залучення інвестиційних ресурсів на основі мінімізації втрат при формуванні джерел фінансування інвестиційної діяльності, що забезпечує позитивний вплив на стан економічної безпеки підприємства в цілому і його інвестиційної діяльності, зокрема.

Економічні втрати підприємств при формуванні джерел фінансування інвестиційної діяльності викликаються не одним, а поєднанням різних негативних факторів. Тобто втрата є наслідком впливу деякої комбінації таких факторів (причин). У розробленій моделі кількість варіантів комбінацій

потенційних причин економічних втрат підприємства у формуванні джерел фінансування позначено через N . Відповідно, l_{kj} є оцінкою втрат за k -го виду формування джерел фінансування після того, як «спрацював» j -й варіант. Тоді існує можливість розглядати матрицю втрат $\mathbf{L} = [l_{kj}]_{3 \times N}$ для подальшої роботи у напрямі мінімізації цих втрат. Така мінімізація передбачає використання деякої комбінації видів формування джерел фінансування, за якої очікувані або прогнозовані втрати є найменшими.

У матричній грі з матрицею втрат $\mathbf{L} = [l_{kj}]_{3 \times N}$ завжди існує мінімаксна стратегія:

$$\mathbf{P} = [p_{Vlas} \quad p_{Poz} \quad p_{Zal}], \quad (1)$$

де величини p_{Vlas} , p_{Poz} , p_{Zal} є ймовірностями формування джерел фінансування на основі власних ресурсів, запозичення і залучення, причому: $p_{Vlas} + p_{Poz} + p_{Zal} = 1$.

У представленій моделі ймовірності шуканої оптимальної стратегії мінімізації втрат формування джерел фінансування:

$$\mathbf{H} = [h_{Vlas} \quad h_{Poz} \quad h_{Zal}] \quad (2)$$

визначаються так:

$$h_{Vlas} = P(Vlas | A) = \frac{P(A | Vlas) \cdot p_{Vlas}}{P(A)}, \quad (3)$$

$$h_{Poz} = P(Poz | A) = \frac{P(A | Poz) \cdot p_{Poz}}{P(A)}, \quad (4)$$

$$h_{Zal} = P(Zal | A) = \frac{P(A | Zal) \cdot p_{Zal}}{P(A)}, \quad (5)$$

де h_{Vlas} , h_{Poz} , h_{Zal} є оптимальними ймовірностями формування джерел фінансування на основі власних ресурсів, запозичення і залучення.

Відповідну модель побудовано з урахуванням найбільш вагомих характеристик підприємства та поточного стану його економічної безпеки, з виділенням основних причин (ризиків) виникнення втрат підприємства при формуванні джерел фінансування інвестиційної діяльності. Здійснено апробацію моделі на досліджуваних промислових підприємствах. Приклад апробації моделі представлено за матеріалами ПАТ «НВО «Київський завод автоматики». Відповідна мінімаксна стратегія та ймовірності для ПАТ «НВО «Київський завод автоматики» такі:

$$\mathbf{P} = [0.3209 \quad 0.1524 \quad 0.5268],$$

$$P(A | Vlas) = 0.4394, \quad P(A | Poz) = 0.2933, \quad P(A | Zal) = 0.7019,$$

$$P(A) = 0.4394 \cdot 0.3209 + 0.2933 \cdot 0.1524 + 0.7019 \cdot 0.5268 = 0.5554,$$

$$H = [0.2538 \quad 0.0804 \quad 0.6657].$$

Отже, за результатами розрахунків пріоритетним є залучення (66,7 %) інвестиційних ресурсів, тоді як запозичення мають скласти лише 8 % від загальної їх суми. Частка власних засобів має скласти 25,3 % інвестиційних ресурсів. У роботі визначено оптимальні стратегії формування джерел фінансування інвестиційної діяльності для досліджуваних промислових підприємств з урахуванням пріоритетів забезпечення економічної безпеки. Основною перевагою моделі є можливість оперативного визначення оптимальних варіантів ресурсного забезпечення інвестиційної діяльності промислових підприємств, хоча у довгостроковій перспективі модель буде містити певні обмеження внаслідок можливої зміни кон'юнктури фінансових ринків та інституціональних обмежень доступу до ресурсів.

Врахування особливостей забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності передбачає постійний пошук та ліквідацію «вузьких місць» як у загальній системі управління підприємством, так і у межах функціонування механізму реалізації стратегічних орієнтирів забезпечення економічної безпеки їх інвестиційної діяльності, що потребує розробки відповідної системи моніторингу. У дисертації запропоновано формування системи моніторингу реалізації стратегічних орієнтирів економічної безпеки інвестиційної діяльності (рис. 2).

Визначено послідовність процесів функціонування такої системи моніторингу та наведено результативність її використання на промислових підприємствах. Особливістю розробленої системи моніторингу реалізації стратегічних орієнтирів економічної безпеки інвестиційної діяльності є її корисність не лише з позиції стратегічного управління підприємством, а й можливість удосконалення операційних процесів у межах загальної системи управління з інтеграцією в існуючу систему без надмірних зусиль і витрат. Це обумовлюється залученням широкого кола осіб на етапі попереднього збору інформації та обмеженою їх кількістю на етапі прийняття рішень. Для більшості досліджуваних підприємств результат від впровадження такої системи моніторингу буде достатньо високим, про що свідчать результати емпіричних досліджень.

У дисертаційній роботі зроблено висновок, що реалізація стратегічних орієнтирів забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності промислових підприємств дозволить удосконалити загальну систему управління їх інвестиційною діяльністю та економічною безпекою, а також позитивно вплине на формування ресурсного забезпечення процесів інвестування.

Рис. 2. Система моніторингу реалізації стратегічних орієнтирів економічної безпеки інвестиційної діяльності підприємства

ВИСНОВКИ

Одержані у дисертації результати в сукупності вирішують науково-практичне завдання, яке полягає в обґрунтуванні нових і поглибленні існуючих теоретико-методичних положень та практичних рекомендацій

щодо забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності промислових підприємств. За результатами дослідження можна зробити такі висновки:

1. У процесі аналізу наукових підходів до визначення основних понять у сфері управління інвестиціями та економічною безпекою, запропоновано трактування поняття «економічна безпека інвестиційної діяльності підприємства» – це стан захищеності інвестиційної діяльності підприємства, який забезпечується достатністю інвестиційних ресурсів і організацією процесів взаємодії з вітчизняними та іноземними інвесторами, що сприяє мінімізації негативного впливу екзогенних та ендемогенних факторів на інвестиційну діяльність підприємства.

2. Актуальність дослідження саме економічної безпеки інвестиційної діяльності обумовлюється наявністю негативного впливу ендемогенних та екзогенних факторів як на систему управління інвестиційною діяльністю, так і на підприємство в цілому. У роботі визначено внутрішні фактори дестабілізуючого впливу на економічну безпеку інвестиційної діяльності підприємства (проблеми ефективного ресурсного забезпечення, внутрішньоорганізаційні проблеми) та зовнішні фактори (дестабілізація стану інституційного середовища, негативні зміни економічної кон'юнктури світових ринків, трансформації у фінансній сфері). Така деталізація дозволяє охарактеризувати основні небезпеки, загрози та ризики у сфері інвестиційної діяльності підприємства, які вимагають відповідної реакції системи економічної безпеки підприємства.

3. Ефективна система управління сучасним підприємством передбачає формування як загальної стратегії, так і функціональних стратегій. Оскільки елементи стратегічного управління у сфері економічної безпеки поступово впроваджуються у практику діяльності вітчизняних промислових підприємств, у дисертації визначено стратегічні орієнтири забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності промислових підприємств. Це дозволяє сформулювати низку превентивних заходів щодо мінімізації загроз і ризиків та удосконалити систему стратегічного управління підприємством в цілому.

4. Акцентування уваги саме на актуальних для промислових підприємств ризиках, дозволило визначити та систематизувати основні ризики ресурсного забезпечення їх інвестиційної діяльності. Така систематизація передбачає виділення двох груп ризиків за вагомістю впливу на економічну безпеку інвестиційної діяльності, що є корисним елементом удосконалення загальної системи прийняття управлінських рішень.

5. З метою визначення стану економічної безпеки інвестиційної діяльності промислових підприємств у дисертації розроблено науково-методичний підхід щодо його оцінювання. Основною перевагою такого підходу є використання обмеженої кількості ключових елементів, пов'язаних з інвестиційною діяльністю промислових підприємств, та можливість проведення оперативних розрахунків за умов дефіциту ресурсного забезпечення управлінських процесів.

6. Удосконалення загальної системи стратегічного управління вітчизняних промислових підприємств передбачає формування необхідних механізмів реалізації змін у межах відповідних функціональних складових. У роботі розроблено механізм реалізації стратегічних напрямів забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності підприємства, який передбачає чітку послідовність дій менеджменту підприємств з урахуванням процесної та інструментальної складової, а також систематизує процес досягнення стратегічних цілей забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності підприємства.

7. Одним з вагомих елементів забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності є ефективне використання ресурсів підприємства, що можуть бути залучені в інвестиційні процеси. Відповідно, у дисертації розроблено науково-методичний підхід щодо вибору джерел фінансування інвестиційної діяльності з використанням оптимізаційної моделі на основі мінімізації втрат при формуванні джерел фінансування такої діяльності. Запропонований підхід дозволяє враховувати актуальні потреби системи економічної безпеки підприємства та приймати ефективні управлінські рішення щодо вибору джерел фінансування інвестиційної діяльності з урахуванням потенційних ризиків.

8. Сформовано систему моніторингу реалізації стратегічних орієнтирів економічної безпеки інвестиційної діяльності підприємства, яка дозволяє чітко ідентифікувати досліджувані процеси стратегічного управління з метою виявлення «вузьких місць» та їх ліквідації, а також забезпечує досягнення стратегічних цілей функціонування системи економічної безпеки підприємства. Встановлено основні етапи процесу формування системи моніторингу реалізації стратегічних орієнтирів економічної безпеки інвестиційної діяльності промислового підприємства: визначення базових параметрів системи моніторингу (цілі, параметри, основні учасники, ресурси), ідентифікація організаційних взаємовідносин з розмежуванням прав та обов'язків основних суб'єктів стратегічного управління, визначення інформаційних потреб учасників управлінської взаємодії, аналіз існуючих підходів щодо збору та обробки інформації з внутрішніх та зовнішніх джерел, визначення інструментального забезпечення процесів моніторингу (методи, прийоми, регламенти, звітна документація), оцінювання ефективності функціонування системи моніторингу.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

У наукових фахових виданнях України, у тому числі у виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз даних:

1. Злотенко О. Б. Визначення стратегічних орієнтирів інвестиційної діяльності промислового підприємства / О. Б. Злотенко // Бізнес-навігатор. – 2019. – № 2. – С. 59–63 (0,33 друк. арк.). *Індексується і реферується в базах даних: Index Copernicus.*

2. Злотенко О. Б. Економічна безпека промислових підприємств у сфері інвестиційної діяльності / О. Б. Злотенко // Проблеми системного підходу в економіці : збірник наукових праць. – 2019. – Вип. 2 (70). – Ч. 1. – С. 114–118 (0,38 друк. арк.). **Індексується і реферується в базах даних:** *Index Copernicus, Google Scholar та ін.*

3. Злотенко О. Б. Стратегічні орієнтири забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності промислових підприємств / О. Б. Злотенко // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Економічні науки. – 2019. – № 2. – С. 100–107 (0,29 друк. арк.). **Індексується і реферується в базах даних:** *Index Copernicus, Google Scholar та ін.*

4. Злотенко О. Б. Фактори дестабілізуючого впливу на процес здійснення інвестиційної діяльності промислових підприємств / О. Б. Злотенко // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Економічні науки. – 2019. – № 1. – С. 20–29 (0,43 друк. арк.). **Індексується і реферується в базах даних:** *Index Copernicus, Google Scholar та ін.*

5. Злотенко О. Б. Формування стратегічної складової забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності промислового підприємства / О. Б. Злотенко, Є. М. Рудніченко // Бізнес-інформ. – 2019. – № 4. – С. 131–138 (0,53 друк. арк.). *Особистий внесок автора: розроблено механізм реалізації стратегічних напрямів забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності підприємства (0,38 друк. арк.).* **Індексується і реферується в базах даних:** *Ulrichsweb Global Serials Directory, Research Papers in Economics, Index Copernicus, Directory of Open Access Journals та ін.*

6. Злотенко О. Б. Циклічність небезпек, загроз та ризиків інвестиційної діяльності підприємства / О. Б. Злотенко // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Економічні науки : збірник наукових праць. – 2019. – № 2. – С. 18–23 (0,37 друк. арк.). **Індексується і реферується в базах даних:** *Google Scholar та ін.*

7. Злотенко О. Б. Місце і роль інвестицій у системі економічної безпеки промислового підприємства / О. Б. Злотенко // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Економічні науки. – 2018. – № 6. – С. 8–15 (0,35 друк. арк.). **Індексується і реферується в базах даних:** *Index Copernicus, Google Scholar та ін.*

8. Злотенко О. Б. Ідентифікація небезпек, загроз та ризиків у процесі здійснення інвестиційної діяльності промислових підприємств / О. Б. Злотенко // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2017. – № 2. – Т. 2. – С. 213–215 (0,32 друк. арк.). **Індексується і реферується в базах даних:** *Index Copernicus, Google Scholar, НБУ ім. В. І. Вернадського.*

9. Злотенко О. Б. Проблеми безпеки інвестицій, податкової та дозвільної системи в рамках нормативного регулювання інвестиційної діяльності в Україні / О. Б. Злотенко, Є. М. Рудніченко // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2016. – № 3. – Т. 2. – С. 110–113

(0,35 друк. арк.). *Особистий внесок автора: проведено аналіз впливу інституціонального середовища на економічну безпеку інвестиційної діяльності промислових підприємств (0,21 друк. арк.).* **Індексується і реферується в базах даних:** *Index Copernicus, Google Scholar, НБУ ім. В. І. Вернадського.*

У зарубіжних наукових періодичних виданнях:

10. Zlotenko O. Optimization of the sources structure of financing the implementation of strategic guidelines for ensuring the economic security of investment activities of an industrial enterprise / O. Zlotenko, Y. Rudnichenko, O. Iliashenko, M. Voynarenko, N. Havlovska // TEM JOURNAL – Technology, Education, Management, Informatics. – 2019. – Vol. 8. – № 2. – P. 498–506 (0,69 друк. арк.). *Особистий внесок автора: розроблено оптимізаційну модель вибору джерел фінансування інвестиційної діяльності з урахуванням критерію мінімізації витрат та здійснено її апробацію (0,41 друк. арк.).* **Індексується і реферується в базах даних:** *Web of Science, Scopus. Index Copernicus, Google Scholar та ін.*

11. Zlotenko O. B. Investment security for polymer materials waste recycling enterprise / O. B. Zlotenko // Colloquium-Journal. Międzynarodowe czasopismo naukowe – 2018. – № 8 (19). – Warszawa, Polska. – 2018. – P. 21–24 (0,29 друк. арк.). **Індексується і реферується в базах даних:** *Index Copernicus, Google Scholar та ін.*

12. Zlotenko O. B. Risk assesment of investment in polymeric waste recycling enterprise / O. B. Zlotenko // Colloquium-Journal. Międzynarodowe czasopismo naukowe – 2018. – № 9 (20). – Warszawa, Polska. – 2018. – P. 16–19 (0,3 друк. арк.). **Індексується і реферується в базах даних:** *Index Copernicus, Google Scholar та ін.*

У матеріалах конференцій та інших наукових виданнях:

13. Злотенко О. Б. Вплив інвестицій на економічну безпеку промислового підприємства / О. Б. Злотенко // Перспективні напрямки розвитку економіки, фінансів, обліку, менеджменту та права: теорія і практика : збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава, 9 березня 2019 р.). – Полтава : ЦФЕНД, 2019. – Ч. 1. – С. 23–24 (0,11 друк. арк.).

14. Злотенко О. Б. Забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності підприємства / О. Б. Злотенко // Проблеми і перспективи сучасного розвитку фінансів, обліку та банківської діяльності : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 18 березня 2019 р.) – Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. – С. 55–57 (0,11 друк. арк.).

15. Злотенко О. Б. Математична модель формування джерел фінансування інвестицій промислового підприємства / О. Б. Злотенко, Є. М. Рудніченко // Економіка сьогодення: актуальні питання та перспективи розвитку : матеріали Науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 26–27 квітня 2019 р.). – Херсон : вид-во «Молодий вчений», 2019. – С. 30–33 (0,15 друк. арк.).

Особистий внесок автора: визначено методичну основу формування оптимізаційної моделі вибору джерел фінансування інвестиційної діяльності (0,11 друк. арк.).

16. Злотенко О. Б. Небезпеки, ризики і загрози в процесі інвестиційної діяльності промислових підприємств / О. Б. Злотенко // Менеджмент, підприємництво та цифрові інновації: аналіз тенденцій та науково-економічний розвиток : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 30 березня 2019 р.). – Львів : ЛЕФ, 2019. – С. 32–34 (0,12 друк. арк.).

17. Злотенко О. Б. Ризики інвестиційної діяльності підприємств / О. Б. Злотенко // Ефективне управління економікою: теорія і практика : матеріали Науково-практичної конференції (м. Рівне, 15–16 березня 2019 р.). – Херсон : вид-во «Молодий вчений», 2019. – С. 26–28 (0,11 друк. арк.).

18. Злотенко О. Б. Стратегія фінансування інвестиційної діяльності промислового підприємства / О. Б. Злотенко // Вплив обліку та фінансів на розвиток економічних процесів : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Берегове, 17–18 травня 2019 р.). – Берегове : вид-во ПНУ, 2019. – С. 30–33 (0,14 друк. арк.).

19. Злотенко О. Б. Формування елементів механізму забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності промислового підприємства / О. Б. Злотенко, Є. М. Рудніченко // Сучасні тенденції розвитку науки і освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Мукачєво, 16–17 травня 2019 р.). – Мукачєво : вид-во МДУ, 2019. – С. 433–435 (0,12 друк. арк.).
Особистий внесок автора: досліджено елементи механізму забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності промислового підприємства з позиції стратегічного управління (0,1 друк. арк.).

20. Злотенко О. Б. Формування системи моніторингу реалізації стратегічних орієнтирів економічної безпеки інвестиційної діяльності промислового підприємства / О. Б. Злотенко, Є. М. Рудніченко // Фінансово-економічні чинники розвитку країни та регіонів : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Чернівці, 7–8 червня 2019 р.). – Херсон : вид-во «Молодий вчений», 2019. – С. 35–38 (0,14 друк. арк.).
Особистий внесок автора: сформовано систему моніторингу реалізації стратегічних орієнтирів економічної безпеки інвестиційної діяльності промислового підприємства (0,1 друк. арк.).

21. Злотенко О. Б. Формування стратегічних орієнтирів в управлінні інвестиційною діяльністю промислового підприємства / О. Б. Злотенко // Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна візія та виклики глобалізації : збірник тез доповідей XVI Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених (м. Тернопіль, 9–10 квітня 2019 р.). – Тернопіль : ТНЕУ, 2019. – С. 79–81 (0,12 друк. арк.).

22. Злотенко О. Б. Визначення обсягів залучення коштів інвестицій при забезпеченні економічної безпеки підприємства / О. Б. Злотенко //

Роль інновацій в трансформації образу сучасної науки : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 28–29 грудня 2018 р.). – Київ : ГО «Інститут інноваційної освіти», 2018. – С. 119–124 (0,15 друк. арк.).

23. Злотенко О. Б. Математичні моделі інвестиційної безпеки підприємства / О. Б. Злотенко // Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації : матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції. – Переяслав-Хмельницький : ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», 2018. – Вип. 42. – С. 86–90 (0,14 друк. арк.).

24. Злотенко О. Б. Оцінка рівня захищеності інвестицій на основі імітаційного моделювання [Електронний ресурс] / О. Б. Злотенко // Наукові підсумки 2018 року : збірник наукових матеріалів XXV Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (м. Вінниця, 17 грудня 2018 р.). – Вінниця, 2018. – Ч. 1. – С. 105–109. – Режим доступу: <http://el-conf.com.ua/wp-content/uploads/2018/12/частина1-1.pdf> (0,14 друк. арк.).

АНОТАЦІЯ

Злотенко О. Б. Економічна безпека інвестиційної діяльності промислових підприємств. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). – Хмельницький національний університет. – Хмельницький, 2019.

Досліджено теоретичні основи економічної безпеки та інвестиційної діяльності промислових підприємств. Запропоновано визначення економічної безпеки інвестиційної діяльності. Наведено основні фактори дестабілізуючого впливу. Запропоновано стратегічні орієнтири забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності. Проведено аналіз стану економічної безпеки інвестиційної діяльності промислових підприємств та розроблено адаптовану методику визначення її рівня.

Сформовано механізм реалізації стратегічних напрямів забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності підприємства. Здійснено моделювання процесів залучення інвестиційних ресурсів та розроблено модель оптимізації економічної безпеки підприємства на основі мінімізації втрат при формуванні джерел фінансування інвестиційної діяльності. Запропоновано послідовність формування системи моніторингу реалізації стратегічних орієнтирів економічної безпеки інвестиційної діяльності.

Ключові слова: економічна безпека, інвестиційна діяльність, стратегічне управління, ризик, оптимізаційна модель.

SUMMARY

Zlotenko O. B. Economic security of investment activity of industrial enterprises. – Qualified scientific work on the rights of the manuscript.

Dissertation for Candidate of Economic Sciences Degree in Specialty 08.00.04 – Economics and Management of Enterprises (by Economic Activities). – Khmelnytsky National University. – Khmelnytsky, 2019.

The dissertation is devoted to the solution of the important scientific problem of formation of theoretical, methodical and practical bases of ensuring economic security of investment activity of industrial enterprises.

The theoretical bases of economic security and investment activity of industrial enterprises are investigated. The author's interpretation of economic security of investment activity is offered. The factors of destabilizing influence on the economic security of the investment activity of enterprises have been identified and the main dangers, threats and risks within the determined factors have been systematized. Strategic guidelines for ensuring the economic security of investment activities are proposed.

The analysis of the dynamics and structure of investments of industrial enterprises has allowed distinguishing a number of problems that arise not only at the level of individual economic entities, but also due to the situation at the level of the economy of the country as a whole. The calculation of the Investment Security Index for 2012–2018, conducted in the dissertation, shows the ineffective investment policy and low investment attractiveness of the domestic economy. It is proved that one of the most important problems for most domestic industrial enterprises is the lack of sources of investment financing. Based on empirical research, the risks that affect the economic security of the investigated enterprises and are related to investment activities have been systematized, and two their groups by the weight of the impact have been identified. An adapted methodology for determining the level of economic security of investment activity of industrial enterprises was developed and tested.

The mechanism of realization of strategic directions of ensuring the economic security of the investment activity of the enterprise has been formed, which includes a number of elements and takes into account the influence of the external and internal environment and allows developing an appropriate functional strategy.

Modeling of processes of investment resources attraction is carried out and the economic security optimization model for the enterprise based on minimization of losses at formation of sources of financing of investment activity is developed. The model was tested and the optimal strategies of formation of sources of financing of investment activity for the investigated industrial enterprises were determined.

The sequence of formation of the system of monitoring the implementation of strategic guidelines for economic security of investment activity is proposed, as well as the basic processes and the order of its functioning at industrial enterprises.

Keywords: economic security, investment activity, strategic management, risk, optimization model.

АННОТАЦІЯ

Злотенко А. Б. Экономическая безопасность инвестиционной деятельности промышленных предприятий. – Квалификационная научная работа на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.04 – экономика и управление предприятиями (по видам экономической деятельности). – Хмельницкий национальный университет. – Хмельницкий, 2019.

Исследованы теоретические основы экономической безопасности и инвестиционной деятельности промышленных предприятий. Предложено определение экономической безопасности инвестиционной деятельности. Определены основные факторы дестабилизирующего влияния. Предложены стратегические ориентиры обеспечения экономической безопасности инвестиционной деятельности. Проведен анализ экономической безопасности инвестиционной деятельности промышленных предприятий и разработана адаптированная методика определения ее уровня.

Сформирован механизм реализации стратегических направлений обеспечения экономической безопасности инвестиционной деятельности предприятия. Осуществлено моделирование процессов привлечения инвестиционных ресурсов и разработана модель оптимизации экономической безопасности предприятия на основе минимизации потерь при формировании источников финансирования инвестиционной деятельности. Предложена последовательность формирования системы мониторинга реализации стратегических ориентиров экономической безопасности инвестиционной деятельности.

Ключевые слова: экономическая безопасность, инвестиционная деятельность, стратегическое управление, риск, оптимизационная модель.

Підписано до друку 12.11.2019. Формат 30 × 42/4.
Ум. друк. арк. – 0,9. Обл.-вид. арк. – 1,0.
Наклад 100 прим. Зам. № 184/19, 2019

Редакційно-видавничий відділ ХНУ.
29016, м. Хмельницький, вул. Інститутська, 7/1.
Свідоцтво про внесення в Державний реєстр, серія ДК № 4489 від 18.02.2013 р.